

เลขาธิการ ป.ง. แจ้งความคืบหน้ากฎหมายฟอกเงินเข้าสู่สภาและผลการประชุมFATF

รวมถึงสร้างความเข้าใจเรื่องรูปแบบวิธีการฟอกเงินประเภทโพงก๊วน

วันศุกร์ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕ พันตำรวจเอก สีหนาท ประยูรรัตน์ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (เลขาธิการ ป.ง.) แถลงผลการดำเนินงานที่สำคัญของสำนักงาน ป.ง. ในช่วงที่ผ่านมาโดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. ความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่....) พ.ศ. และร่าง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้เห็นชอบร่างพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฉบับใหม่ ด้วยคะแนนเสียง ๓๗๑ เสียง ต่อ ๐ หลังจากนั้นจะส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

๒. รูปแบบวิธีการฟอกเงินนอกระบบประเภทอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการไซฟอนเงิน (Syphon หรือ siphon) นั่นคือ โพงก๊วน ซึ่งเป็นการทำธุรกรรมนอกระบบอีกประเภทหนึ่งที่นิยมใช้ในการโอนเงินเข้าออกนอกประเทศโดยไม่ผ่านสถาบันการเงิน และการใช้โพงก๊วนเป็นธุรกรรมทางการเงินที่ไม่ทิ้งร่องรอยแห่งพยานหลักฐานให้เจ้าหน้าที่สามารถตรวจสอบได้ หรือเรียกว่า Paperless Transaction การใช้โพงก๊วนภาษาอังกฤษใช้ศัพท์ว่า Underground Banking หรือระบบธนาคารใต้ดิน โดยการทำธุรกรรมทางการเงินโดยใช้โพงก๊วน อาศัยหลักการพื้นฐานที่สำคัญ คือ ต้องอาศัยความไว้วางใจระหว่างหน่วยธุรกิจที่เกี่ยวข้อง คนหนึ่งคนสามารถใช้กระดาษธรรมดาเปล่า ๆ เพียงใบเดียวเพื่อเบิกจ่ายเงินจำนวนหลายล้านได้ หรือการชำระราคาที่สามารถเสร็จสิ้นได้โดยไม่ต้องเคลื่อนย้ายเงินทุนหรือทองรูปพรรณ เป็นต้น จึงทำให้องค์กรอาชญากรรมที่ประกอบธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น ค้ายาเสพติด การหลีกเลียงภาษี การโอนเงินเข้าออกนอกประเทศ ฯลฯ หันมาใช้วิธีการโอนเงินทางธนาคารใต้ดินหรือโพงก๊วน เพื่อหลบหลีกการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ได้ และเนื่องจากยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายใด ๆ ที่เข้ามาตรวจสอบดูแลการเงินนอกระบบประเภทนี้ จึงกลายเป็นช่องว่างให้ธุรกิจเกี่ยวกับโพงก๊วน เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และเอื้ออำนวยต่อการเคลื่อนย้ายเงินขององค์กรอาชญากรรม เพื่อการฟอกเงินได้เป็นอย่างดี จึงมีการศึกษาหาวิธีการป้องกันและปราบปรามการใช้โพงก๊วน โดยผ่านการประชุมหน่วยงานเฉพาะกิจระหว่างประเทศในหลายภูมิภาคของโลก ได้แก่ Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) ในภูมิภาคยุโรป กลุ่ม Caribbean Financial Action Task Force (CFATF) ในแถบทะเลแคริบเบียน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังกำหนดมาตรการผ่านหน่วยงานกลางภายในประเทศเพื่อปราบปรามการฟอกเงินที่มีชื่อเสียง เช่น FinCEN ในสหรัฐอเมริกา AUSTRAC ในออสเตรเลีย ฯลฯ ซึ่งโพงก๊วนที่นิยมใช้กัน ได้แก่ Chops มีลักษณะเป็นตราประทับ Seal อาจทำจาก ตะกั่ว ไม้ หิน หรือวัสดุมีค่าอื่น ๆ ที่มีหมึกป้ายเป็นตัวอักษรแสดงมูลค่า ใช้แทนเงินสด พกพาสะดวก ไม่ต้องทำรายการบัญชีทางการเงินให้ยุ่งยาก ซึ่งได้กล่าวเป็นแบบอย่างของการใช้โพงก๊วนระบบ Underground Banking ในปัจจุบัน มีการใช้ Chop ข้ามทวีป ผ่านเครือข่ายของธนาคารใต้ดิน โดยมีการแยกบัญชีธุรกรรมออกเป็นสองบัญชี บัญชีหนึ่งเป็นบัญชีปกติที่ทำไว้รายงานต่อรัฐบาล และอีกบัญชีหนึ่งเป็นบัญชีลับ ที่กระทำผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ที่แยกเครือข่ายออกมาจากระบบธนาคารในหน่วยธุรกิจเหล่านี้ล้วนใช้วิธีการเคลื่อนย้ายเงินระหว่างกันโดยใช้โพงก๊วนทั้งสิ้น และพบว่าร้านทองบางแห่งที่อยู่

กรุงเทพฯ และ ฮองกง มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายเงินที่ได้จากกระบวนการค้ายาเสพติด อีกประเภทที่นิยมคือ Hawala เป็นนโยบายที่โดยไม่ต้องใช้กระดาษเป็นตัวพอยแต่ใช้วาจาของบุคคลเป็นพอยแทน จะใช้ใน การโอนเงินเพื่อการสนับสนุนทางการเมืองหรือเพื่อการคอร์รัปชัน องค์กรก่อการร้ายข้ามชาติที่มีโครงสร้างในการดำเนินงานเป็นองค์กรการกุศลทางศาสนาบางองค์กรก็ใช้พอยกัวนประเภทนี้เป็นสื่อในการโอนเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรในเครือข่ายเดียวกัน สำหรับการใช้จ่ายพอยกัวนของไทย จะมีลักษณะผสมผสาน เพราะในอดีตคนจีนที่เข้ามาทำงานในไทยต้องใช้พอยกัวนในการส่งเงินกลับไปเลี้ยงครอบครัวที่ประเทศจีน ต่อมาคนชาติอินเดียหรือประเทศอื่นในแถบเอเชียใช้และประเทศในตะวันออกกลางเข้ามาทำธุรกิจการค้าในประเทศไทย จึงในวิธีการโอนเงินข้ามประเทศเช่นกัน

มาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นมาตรการที่สามารถเข้าไปควบคุมมิให้มีการทำธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินในสถาบันการเงิน โดยมาตรการตามพระราชบัญญัตินี้ได้แก่ การเรียกให้สถาบันการเงินที่น่าสงสัยว่าจะกระทำการฟอกเงินหรือเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินมาสอบถามเพื่อตรวจสอบว่าธุรกรรมที่กระทำในสถาบันการเงินแต่ละรายการเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือไม่ มาตรการในการเรียกให้สถาบันการเงินระงับการทำธุรกรรมที่เป็นการฟอกเงินตามมาตรา ๓๔ และมาตรการในการบังคับเอาหลักทรัพย์สินทางแพ่ง ซึ่งได้แก่การยึดอายัดและริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำผิด ในส่วนของการใช้จ่ายพอยกัวน ถือได้ว่าเป็นธุรกรรมที่เป็นการปกปิด อำพราง หรือแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน เป็นรูปแบบของการเคลื่อนย้ายเงินระหว่างประเทศที่หลีกเลี่ยงการรายงานธุรกรรมทางการเงินนั่นเอง

๓. ผลการประชุมคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน

(Financial Action Task Force-FATF) ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ ดังนี้

๓.๑ มาตรการตอบโต้ประเทศที่ FATF เรียกร้องให้เฝ้าระวังประเทศสมาชิก FATF จำนวน ๓๑ ประเทศ และประเทศอื่นๆ อีก ๒๒ ประเทศ แจกกับ FATF ว่า ได้สั่งการให้สถาบันการเงินของตนเฝ้าระวังการทำธุรกรรมกับอิหร่านและเกาหลีเหนือ ซึ่งเป็นสองประเทศที่ FATF เรียกร้องให้ประเทศต่างๆ ดำเนินมาตรการตอบโต้

๓.๒ กรณีประเทศไทย ที่ประชุมได้ออก Public Statement ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศไทยระบุว่า “ประเทศไทยอยู่ระหว่างการปรับปรุงระบบ AML/CFT รวมทั้งการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า อนึ่ง แม้ว่าประเทศไทยได้รับพัน ธกิจทางการเมืองระดับสูงที่จะดำเนินงานร่วมกับ FATF และ APG เพื่อแก้ไขความบกพร่องเชิงยุทธศาสตร์ด้าน A+ML/CFT อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีมติเห็นชอบในการดำเนินแผนปฏิบัติการ และความบกพร่องเชิงยุทธศาสตร์บางประการยังคงดำรงอยู่ แม้ว่าประเทศไทยเผชิญความยุ่งยากภายนอกจากปี ๒๕๕๒ - ๒๕๕๔ ซึ่งมีผลกระทบไม่น้อยต่อกระบวนการนิติบัญญัติเพื่อการออกกฎหมายและระเบียบที่จำเป็น ประเทศไทยได้ดำเนินการเพื่อปรับปรุงระบบ AML/CFT รวมทั้งการประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายของภาคการเงินเสร็จเรียบร้อยแล้วเป็นส่วนใหญ่ ประเทศไทยควรดำเนินแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขความบกพร่องที่ยังดำรงอยู่ รวมทั้ง (๑) กำหนดให้การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเป็นความผิดอาญาอย่างครบถ้วน (ข้อแนะนำพิเศษที่ ๒) (๒) กำหนดและปฏิบัติตามมาตรการที่เพียงพอในการระบุและอายัดทรัพย์สินของผู้ก่อการร้าย (ข้อแนะนำพิเศษที่ ๓) และ (๓) เสริมสร้างการกำกับดูแลด้าน AML/CFT ให้มากยิ่งขึ้น (ข้อแนะนำที่ ๒๓) FATF ขอกระตุ้นเตือนประเทศไทยให้แก้ไขความบกพร่องที่ยังดำรงอยู่ และดำเนินกระบวนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยการตรากฎหมายป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย”

อนึ่ง จากผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา สำนักงาน ปปง . ได้ดำเนินงานแก้ไขการฟอกเงินทุกมาตรการอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง สำหรับการดำเนินงานในระยะต่อไป สำนักงาน ปปง. จะเร่งดำเนินงานต่าง ๆ ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยมุ่งเน้นปราบปรามการกระทำความผิดฐานฟอกเงินทุกประเภท เพื่อยึดและอายัดทรัพย์สินผู้กระทำความผิดให้ตกเป็นของแผ่นดินและปราบปรามผู้ที่มีงทำลายเศรษฐกิจของประเทศชาติให้หมดสิ้นไป
